

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
dsa@dsa.no

Vår dato: 06.07.2024
Deres dato: 07.03.2024
Vår referanse: AP
Deres referanse: 23/05337

Høringssvar – forslag til forskrift om overtredelsesgebyr etter atomenergiloven og strålevernloven

Næringslivets Hovedorganisasjon, Offshore Norge og Norsk Industri viser til høringssak med forslag til forskrift om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter atomenergiloven og strålevernloven.

Oppsummert er dette hovedpunktene i vårt høringssvar:

- Overtredelsesgebyr er en straffelignende forvaltningssanksjon som gradvis bør fases inn ved behov, rettet mot alvorlige overtredelser begått forsettlig eller uaktsomt og som ikke forfølges i straffesporet.
- Forslaget er for omfattende og bør reduseres.
- Vi støtter at skyldkravet skal være forsett eller uaktsomhet. Det er også i samsvar med nyere rettspraksis.
- Øvre ramme for overtredelsesgebyr bør ikke overstige 6G.
- Overtredelsesgebyr må praktiseres ensartet nasjonalt.
- Konstatert miljøskade bør legges til som et moment ved vurdering av ileggelse- og utmåling av overtredelsesgebyr.

Hjemmelen

Prop. 77 L (2018 – 2019) legger til grunn at overtredelsesgebyr skal innføres gradvis, for å sikre nødvendig erfaring og enhetlig praksis. Vår hovedinnvending mot forslaget er at det er for omfattende. Omfanget av bestemmelser som kan møtes med overtredelsesgebyr bør reduseres vesentlig. Når DSA har høstet erfaringer fra et mindre tilfang av bestemmelser, kan det på ny vurderes å utvide nedslagsfeltet for overtredelsesgebyr.

NHO støtter at skyldkravet skal være forsett eller uaktsomhet. Det er også i samsvar med nyere rettspraksis.

Øvre ramme for utmåling av overtredelsesgebyr og momenter ved fastsettelsen

DSA foreslår et øvre tak på 15 G for individuell utmåling av overtredelsesgebyr. NHO anser 6 G for å være en mer passende øvre grense for overtredelsesgebyr rettet mot foretak ved brudd på atomenergilov og strålevernlov. Vi viser i den forbindelse til at 6 G er lagt til grunn i naturmangfoldloven. Ved behov for en mer alvorlig reaksjon, bør overtredelsen forfølges i straffesporet.

Praktiseringen av hjemmelen

Etter vårt syn bør brudd på strålevernlovgivningen i hovedsak følges opp innenfor rammen av eksisterende virkemidler. Ved behov kan også bruken av tvangsmulkt intensiveres. Som hovedregel er imidlertid bedrifter med utslippstillatelse raskt ute med å rette opp ulovlige forhold som påpekes av tilsynsmyndighetene, uten øvrig virkemiddelbruk. Vi viser også til at stadig skjerpede rapporteringskrav i næringslivet innenfor ulike ordninger også har en skjerpende effekt som gjør overtredelsesgebyr mindre nødvendig. Bruk av overtredelsesgebyr kan også føre til mindre åpenhet og tillit mellom tilsynsmyndighet og bedrifter, enn det som er vanlig i dag.

Terskelen for i å ilegge overtredelsesgebyr bør etter NHOs vurdering ligge noe høyere enn DSA legger til grunn. Vi viser til omtalen av nedre grense for ileggelse av overtredelsesgebyr i høringsnotatet punkt 5.2. Vi mener DSA i større grad bør vurdere de rettssikkerhetsmessige betenkelighetene ved å legge terskelen for lavt. Vi mener overtredelsesgebyr bare bør anvendes når det anses nødvendig for en tilstrekkelig effektiv allmennprevensjon på et gitt problemfelt. Vi er for øvrig enig i at "det vil videre være rettssikkerhetsmessig mest forsvarlig om overtredelsesgebyr kun brukes i saker der det er stor grad av klarhet i sakens faktum."

NHO foreslår at konstatert miljøskade legges til som et moment ved vurdering av ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr. Miljøeffekten av en overtredelse anses som en viktig opplysning ved ileggelse av en forvaltnings sanksjon, og bør derfor presiseres i forslaget.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Næringspolitisk avdeling

Andreas Pihlstrøm
advokat